

ATD VIERDE WERELD

mensenrechtenbeweging met de allerarmsten

MAART 2019 NR: 164

Afoming houdt generatie-armoede in stand

Het afromen van melk levert een mooi product op: room. **Bij armoedebestrijding is dat niet zo: Daar werkt afoming heel slecht voor de armsten.** Afoming betekent dat de minder armen, of de mensen die nog niet zo lang arm zijn eerder en sneller worden geholpen. Het betekent dat armoedebeleid de armste huishoudens niet bereikt.

Dit zien we overal in Nederland gebeuren. **Bijvoorbeeld in het beleidsplan van de Gemeente Oss staat dat voorrang wordt gegeven aan huishoudens die twee jaar of korter in armoede leven.** Want dat is rendabeler. Dat kost de gemeente minder moeite en minder geld.

De gemeenteraad heeft wel zorgen om de allerarmsten, en geeft vrijwilligers de kans en subsidies om projecten op te zetten. En daar wordt ook gebruik van gemaakt. **Zo zijn in de gemeente tientallen projecten opgezet om de armen te helpen.** Maar elke club heeft maar een beperkt doel. Bijvoorbeeld een voedselbank of kledingbank, of taallessen.... Maar die moeten ook aan eisen voldoen, of ze leggen zichzelf eisen op. In Oss is bijvoorbeeld voor 300 huishoudens plaats bij de voedselbank, **maar er zijn minstens 1500 heel arme huishoudens in Oss...** dus zijn er particuliere initiatieven ontstaan, zoals Eten Over, voor mensen die niet voor de voedselbank in aanmerking komen maar toch honger hebben.

En de professionele hulpverlening en instellingen dan? Helpen die de armsten dan niet? Daar zijn er ook tientallen van. Elk met een beperkt doel: sociale woningstichtingen, schuldhulpverlening, de kinderbescherming, jeugdhulp, beschermd wonen, sociale werkvoorziening, medische zorg..... Die instellingen zijn er voor alle mensen.

Er worden ook samenwerkingen gezocht, omdat men heeft ontdekt, dat de armsten vaak met veel hulpverlening te maken hebben. **En dat die vaak langs elkaar heen werken.** Er zijn er ook, die armoedebestrijding nu uitdrukkelijk willen toepassen. Om hun cliënten beter te kunnen helpen willen ze nu maatwerk leveren: uitgaan van de noden en problemen die de mensen zelf opnoemen.

Maar is dat echt bedoeld om de armsten te betrekken bij het armoedebeleid zodat ook zij bestaanszekerheid krijgen? Of is dat omdat het rendabeler is, goedkoper? Of beide? En welke opleidingen bestaan er waar ook de armsten leren hun bevolkingsgroep te vertegenwoordigen?

ATD Vierde Wereld ontdekt iedere keer opnieuw met de armste huishoudens hoe die afoming zich steeds aanpast aan nieuw beleid, aan nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij. **Al in 1970 heeft ATD Vierde Wereld meegewerkt aan een artikel genaamd Creaming the Poor in een Amerikaans tijdschrift voor sociologen TRANSITION (nu Society geheten).**

Hoe goed ook de bedoelingen, nieuw beleid wordt nog steeds buiten de armsten om bedacht. **Zoals bij het idee van basisinkomen voor iedereen. Hoe schieten de armsten daarmee op?** Helpt het om de uithuisplaatsing van hun kinderen te stoppen? Om de stapels boetes te betalen omdat ze de zorgverzekering en huur niet kunnen betalen? Wordt hier een nieuwe maatschappij bedacht vanuit de positie van de allerarmsten?

Laten we daar samen over nadenken en nieuw beleid ontwikkelen. Helpt u ons mee?

Annie van den Bosch,
medewerker ATD Vierde Wereld NL

*Voortgang verbouwing 't Zwerve,
zie foto's achterpagina*

Rubriek: *Voor u gelezen/gezien:*

Permanente bewoning van vakantieparken, een persoonlijke keuze?

Eerder al hebben wij voorbeelden gegeven van mensen die - bij gebrek aan huisvesting (bijvoorbeeld bij huisuitzetting) of inkomen - door sociale diensten of gemeentediensten zijn doorverwezen naar campings of vakantieparken. **Ook recente uitzendingen van de Monitor, NCRV-KRO laten daarvan voorbeelden zien.**

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de situatie van vakantieparken laten onderzoeken. Het onderzoek van Platform 31 wijst uit dat op de Veluwe tussen de zes- en negenduizend mensen permanent op campings wonen. **Geschat wordt dat het landelijk om 55.000 mensen gaat.**

Deze mensen ondervinden vaak problemen om in de basis registratie personen (BRP) opgenomen te worden. **Veel gemeentes weigeren mensen in te schrijven.** Zo worden het spookburgers die niet bij de overheid bekend zijn en ook geen fundamentele rechten meer hebben, zoals stemrecht, zorgverzekering, huisvesting, uitkering,...

De oorzaak van die permanente bewoning is vaak een te gering inkomen (geen uitkering ontvangen), een schuldenlast en een ernstig gebrek aan betaalbare woningen.

Maar **het ministerie van BZK concludeert:** *"onrechtmatig wonen op een vakantiepark is over het algemeen een individuele keuze die wordt aangewakkerd door onderliggende ontwikkelingen, zoals het beperkte aanbod op de reguliere woningmarkt aan specifieke of snel toegankelijke woonvormen, veranderingen in het sociale domein.*

Zo wordt - opnieuw - een sociale misstand toegeschreven aan de persoonlijke keuze en verantwoordelijkheid van kwetsbare mensen, en niet aan een gebrek aan overheidsbeleid.

NIEUWE PUBLICATIE:

Nieuw nummer van *Vierde Wereld Verkenningen*.

Titel: *Wederkerigheid (vreedzaam) samenleven bevorderen: de lessen van Mauss en Wresinski ter harte nemen.*

Het bevat de tekst van een lezing van professor Alain Caillé, met als titel: Joseph Wresinski, antropoloog en politiek profeet. Caillé ziet een uitzonderlijke verwantschap tussen Marcel Mauss en Joseph Wresinski. **Hij bespreekt die aan de hand van vier lessen van Mauss.** Deze gaan over de centrale rol van de gift - van het vragen, het geven, het ontvangen en het teruggeven ervan - voor de samenhang binnen een samenleving. Maar, volgens Mauss, kan afhankelijk van de dosis, een gift ook vergift zijn.

Caillé spreekt ook over het profetisch karakter van het levenswerk van Joseph Wresinski. De wereld van vandaag staat echter niet alleen voor de uitdaging om extreme armoede uit te roeien, maar ook om de enorme rijkdom en hebzucht te bestrijden, aldus Caillé. Het "convivialisme" (de kunst om met elkaar samen te leven) kan deze twee met elkaar verbinden.

Caillé refereert aan een - ook in dit nummer opgenomen - tekst van Wresinski, die uitlegt hoe de omringende samenleving het aan arm gemaakte mensen praktisch onmogelijk maakt om vrijgevig, onbaatzuchtig te zijn en om saamhorigheid met anderen te betonen.

Het laatste deel van het nummer gaat over vrijgevigheid, onbaatzuchtigheid en wederkerigheid in onze samenleving. Het pleit om vrijgevigheid en saamhorigheid aan te moedigen.

Ton Redegeld

Gratis kwartaalblad van de Internationale Beweging
ATD Vierde Wereld in Nederland
*Wij ontvangen graag reacties op het blad en de artikelen.
Bezoek de websites voor informatie en bestellingen.*

Landelijk Centrum

Regentesseplein 13 - 2562 EV Den Haag
070 361 57 87
denhaag@atd-vierdewereld.nl

Ontmoetingscentrum 't Zwervel

Raalterweg 19 - 8131 SB Wijhe (Ov.)
0570 52 19 99
tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Abonnementwijziging

ledenadministratie@atd-vierdewereld.nl

Nederland: www.atd-vierdewereld.nl
Internationaal: www.atd-fourthworld.org
Over de stichter: www.joseph-wresinski.org/nl

Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld
Redactie: Medewerkers ATD Vierde Wereld

EUROPA en het GEZIN

Begin februari kwamen delegaties van ATDVierdeWereld uit acht Europese landen naar Brussel voor de 15de Europese Volks-universiteit.

Ditmaal zette het **Europees Parlement** de deuren open en konden mensen in armoede voorstellen formuleren voor een Europees armoedebeleid. Een van de thema's was 'het gezin'.

Dat is misschien een beetje vreemd, want de EU is niet bevoegd voor gezinsbeleid. Maar economisch en sociaal beleid, beleid rond werkgelegenheid, huisvesting, gezondheid en onderwijs hebben allemaal positieve of negatieve gevolgen voor de levenskwaliteit van gezinnen. De Europese Unie heeft dus hefboomen om het leven van gezinnen te verbeteren.

Ons uitgangspunt: hoe leven gezinnen in armoede vandaag? Wat belemmert of bevordert hun gezinsleven?

"Als je in onzekerheid leeft is het moeilijker om goed te leven als gezin; de maatschappij moet de middelen garanderen om waardig te leven." (Volksuniversiteit Centre-Loire, Frankrijk)

Het **gebrek aan financiële middelen** betekent dat gezinnen voortdurend in angst leven en worstelen om in essentiële behoeften te voorzien zoals huisvesting, voedsel, opvoeding van kinderen, het betalen van rekeningen, enz. Maar het **verhindert ook de toegang tot een sociaal leven te midden van anderen**: toegang tot cultuur, vrije tijd, vakantie, enz. Zo hebben veel ouders er last van dat ze hun kinderen niet kunnen geven wat hen in staat zou stellen om als andere kinderen te zijn (dezelfde kleren, speelgoed, hobby's, enz.).

"Mensen worden gestraft als ze samenleven. Als dat zou stoppen, zouden de mensen weer samenwonen en zouden er meer woningen vrij komen." (Volksuniversiteit Vlaanderen, België)

Samenleven met anderen onder hetzelfde dak om elkaar te helpen en om hulpbronnen te delen wordt niet gewaardeerd, maar wordt in veel landen ontmoedigd. Inderdaad, mensen die van uitkeringen leven, zien deze uitkeringen afnemen als ze iemand in huis nemen, zelfs als het een familielid is. En dat terwijl deze uitkeringen vaak ver onder de armoedegrens liggen.

"Het is waar dat we in onszelf opgesloten blijven door de manier waarop mensen naar ons kijken. Ik heb het op school meegemaakt. Zelfs met een salaris leven we nog steeds in een wereld van armoede." (Volksuniversiteit Normandië, Frankrijk)

Het leven in onzekerheid leidt tot **discriminatie en stigmatisering door buitenstaanders waardoor gezinnen vaak op zichzelf terugvallen.**

*

In alle bijdragen werd gewezen op **de uit huis plaatsing van kinderen**, die vaak voortvloeit uit een gebrek aan inkomen, moeilijke materiële omstandigheden en stigmatisering van arme gezinnen.

Het gezin wordt niet voldoende als geheel beschouwd: kinderen en ouders komen tegenover elkaar te staan, er wordt niet genoeg moeite gedaan om de capaciteiten van het gezin te behouden en te herstellen.

*

Regio's of landen met veel werkloosheid hebben nog een ander probleem. In veel gevallen **moeten leden van arme gezinnen ver weg van huis gaan werken, vaak in een ander land**. Zelfs als deze baan hen een beter inkomen geeft, zal het vaak niet genoeg zijn om met het hele gezin te verhuizen.

Kinderen worden voor lange tijd toevertrouwd aan familieleden en het is moeilijk om goede banden te onderhouden tussen ouders en kinderen of tussen partners in een koppel, als er één van hen ver weg gaat werken.

Bert Luyts

Spookburgers in Europa

Op 5 en 6 februari was ook Nederland vertegenwoordigd tijdens **de Europese Volksuniversiteit in Brussel**.

Zoals ook in andere jaren hebben we vooral gesproken over de almaar groeiende groep **spookburgers in Nederland** en Europa. Alleen al in Nederland praten we dan over **een groep van 500.000 mensen**, die om verschillende redenen, **niet meer ingeschreven staat in de Burgerregister Personen, de BRP**.

Tijdelijk verblijf moet je aantoonbaar maken!

Je wordt uitgeschreven uit de basisadministratie als je niet meer woont op een bepaald adres in een gemeente. Je moet dan aan gaan tonen/ bewijzen **dat je er wel verblijft**. Dat kan door een briefadres, dat dan wel geaccepteerd moet zijn door de BRP, die uit angst voor fraude hoge eisen stelt voordat een briefadres geaccepteerd wordt. Zo moet je kunnen aantonen dat je regelmatig op 3 verschillende adressen binnen de gemeente verblijft.

Door niet meer in te schrijven, ontlopen **de gemeentes de zorgplicht** en worden mensen die er mee te maken hebben als het ware **"vogelvrij"**. Op een camping mag je feitelijk verblijven. Als je kunt bewijzen dat je er tijdelijke verblijft, kun je een tijdelijke uitkering krijgen van de gemeente waar de camping gevestigd is, maar dan wordt er vaak ook een tijdslimiet gesteld aan de duur van je verblijf, **en je wordt niet ingeschreven**.

Consequenties

Als je **niet ingeschreven** staat in de burgeradministratie, **verlies je ook allerlei burgerrechten**. Je kunt niet meer deelnemen aan verkiezingen, je paspoort/ rijbewijs of identiteitsbewijs worden niet meer verlengd, en zonder inschrijving in de BRP schrijft de woningbouw je niet in.

In Roemenië is er een hele groep mensen die geen geboorteakte heeft. Daarom kunnen ook hun kinderen geen geboorteakte krijgen, wat betekent dat ze b.v. niet naar school kunnen. Overall in Europa ontstaat er een snel groeiende groep mensen die niet meer bestaat voor de overheden. **De zogenaamde spookburgers**.

De verhalen en getuigenissen uit de verschillende landen zijn voorgelegd aan een aantal Euro-parlementariërs. Ze waren onder de indruk en gefrustreerd over de berichten uit de lidstaten die zich niet houden aan verdragen en het sociaal handvest, die wel door diezelfde lidstaten ondertekend zijn.

Anneke van Elderen

Symposium in Oss

Op 28 januari 2019, hebben Annie van den Bosch en Christine Béhain deelgenomen aan het symposium "Jeugdzorg; 4 jaar transitie, hoe nu verder?" georganiseerd door de Adviesraad Sociaal Domein van de Gemeente Oss.

Vier jaar geleden is de transitie in de jeugdzorg in gang gezet. De doelen waren meer uitgaan van eigen kracht, integraliteit (één gezin, één plan), ruimte voor de professional, werken in en dichtbij het gezin. En ook: toegang op sterkte, wonen doe je thuis, regionale zorg waar dat kan, aandacht voor complexe problematiek, meer preventie, minder bureaucratie en geen wachtlijsten.

Wat betekent dat voor kinderen met ernstige problematiek en voor de bescherming van het kind? Het beleid wordt voor 2020 en verder vanaf nu op regionaal niveau voorbereid, vandaar het belang om de balans op te maken. Waar staan we nu, en hoe gaan we verder?

Foto: Vier jongeren uit een opvang uit Oss hebben hun ambitie voor de toekomst van kinderen uitgedrukt.

Adri van Montfoort, jurist en pedagoog stelde dat na de transitie het nu tijd is om de jeugdzorg te transformeren. Het is zeker geen rooskleurige situatie, maar alleén met de inzet van ons allemaal kunnen we verder. De samenwerking tussen burgers, markt, gesubsidieerde instellingen en overheid is nodig zodat de gezinnen zich ondersteund kunnen voelen.

René Peters, Tweede Kamerlid van het CDA en woordvoerder Jeugdzorg noemde de noodzaak van bestaanszekerheid en opvoedondersteuning in arme wijken, om het aantal uit huis plaatsingen van kinderen terug te kunnen dringen.

De vraag die steeds in ons opkwam was: in hoeverre gaat het hier over verbeteringen voor arme gezinnen van wie de kinderen uit huis zijn geplaatst?

Als ik 1 dag minister- president zou mogen zijn:

- 1e : bestaansrecht voor iedereen.
- 2e : alle kinderen terug naar huis met ondersteuning voor 1/2 jaar voor het hele gezin, ongeacht de problemen.
- 3e : te allen tijden: dat alle ouders net zoveel gezag hebben als de WSG om de belangen van het gezin te behartigen.
- 4e : Dat iedereen automatisch voor 100% verzekerd is. Niemand mag geweigerd.
- 5e : Al die middelen die nu wordt geïnvesteerd in militairen, dat die worden gebruikt om dat te financieren.
- 6e : Al die hulpmiddelen voor gezondheid moeten gratis zijn.
- 7e : Iedereen de kans geven om een bestaan op te bouwen, zoals iedereen het zelf nodig vindt.
- 8e : Dat het gezin zich altijd moet kunnen veranderen, en daarin gesteund wordt, i.p.v. stok achter de deur.
- 9e : Dat geen enkele kinderrechter kinderen meer uit huis plaatst als het niet gebaseerd is op feiten. Dat de getuigen altijd opgeroepen worden.
- 10e : Hulpmiddelen voor ouderen: de ouderen hebben al lang en hard genoeg gewerkt. Mogen nu beloond worden.
- 11e : Studielening afschaffen, maar kinderen belonen i.p.v. straffen, zoals het vroeger was.

Daar heb ik dan wel de hulp van de hele regering bij nodig.

Ingezonden door: *Nathasja van den Broek*

Vervolg Groot onderhoud van 't Zwervel en het Landelijk Centrum in Den Haag

Bijgaande foto's geven een impressie van de werkzaamheden.

Bestellingen

(prijzen inclusief verzendkosten)

Vierde Wereld Verkenningen 27, In en met onze eigen familie

te mogen Leven: dat is onze hoop.

€ 3,70

Aantal: _____ ex.

Vierde Wereld Verkenningen 28, Cultuur Grondslag van ons menszijn

€ 3,70

Aantal: _____ ex.

Vierde Wereld Verkenningen 29, De Rotterdam-wet, discriminatie van overheidswege

€ 3,70

Aantal: _____ ex.

Totaalbedrag: _____

Lidmaatschap

Dhr / Mw :

Incassant ID: NL 13ZZZ411 514920000

Adres:

Kenmerk machtiging: _____ (niet invullen)

Postcode: Plaats:

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van euro af te schrijven van mijn bank- / girorekening: IBAN:

Handtekening:

Datum:

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:

Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Regentesseplein 13, 256 2 EV Den Haag. T. 0703615787

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.